

Asia: VN/30787/2022

Arviomuistio saaristolain päivittämistarpeista

Pykäläkohtaiset kommentit

Kommentit lain tarkoitukseen liittyen (§ 2 Lain tarkoitus)

Liperin kunta on saaristo-osakunta. Kunnan pinta-alasta noin kolmannes on vesistöä.

Lain tarkoitus kohtaan: "pyrittävä turvaamaan saariston kiinteä asutus luomalla väestölle riittävät mahdollisuudet toimeentuloon, liikkumiseen ja peruspalvelujen saantiin", tulee tarkastella kiinteän asutuksen näkökulman lisäksi kausi- ja monipaikkaisen asumisen näkökulmista.

Korona-aikana vapaa-ajan asunnoista tuli kausiasuntoja ja kohteita muutettiin ympärivuotiseen käyttöön soveltuviksi. Viimeisen kymmenen vuoden aikana maaseutukunnissa kylien vesiosuuskunnat ovat rakentaneet vesi-, viemärijärjestelmät sekä valokuidut. Kohteisiin on satsattu sekä valtion että kuntien taloudellisia tukia. Tärkeää jatkossakin valtion ja kuntien edistää monipuolista asumista maan eri alueilla jo pelkästään tasapainoisemman aluekehityksen näkökulmasta.

Kommentit saariston käsitteeseen liittyen (§ 3 Saariston käsite)

Saaristoon katsotaan kuuluviksi sellaiset merialueen ja sisävesistöjen saaret, joihin ei ole kiinteää tieyhteyttä, sekä muut saaret ja vesistöjen sekä meren rikkomat mantereen alueet, jotka ovat muutoin olosuhteiltaan saaristoon verrattavissa. Lisäys vesistöjen rikkomat mantereen alueet.

Kommentit elinkeinotoiminnan tukemiseen liittyen (§ 4 Elinkeinotoiminnan tukeminen)

Elinkeinotoimen tukia suunnattaessa ei ole riittävällä tavalla huomioitu lakiin kirjattuja saariston erityisolosuhteita. Tämä epäkohta tulisi saada korjattua vahvistamalla elinkeinotoiminnan pykälän kirjausta ja tarkentamalla lakikirjausta mahdollisesti asetuksella.

Esimerkiksi aluekehittämiseen liittyvissä EU-varojen hankejaoissa saariston ja saaristomaisten alueiden/kuntien elinkeinojen kehittämishankkeet tulisi huomioida lain mukaisesti.

2000-luvun alussa valtion ja kuntien viranomaisia edellytettiin huomioivan päätöspriorisoinnissaan saaristo- ja saaristo-osakunta-alueiden hankkeet. Saaristo-olosuhde aiheuttaa elinkeinojen

harjoittamiselle erityistoimia ja -rahoitusta mm. erikoiskalustonsa hankkimisen osalta perinteisen yrityskaluston rinnalle.

Kommentit liikenne- ja kuljetuspalveluihin liittyen (§ 5 Liikenne- ja kuljetuspalvelut)

Paitsi palvelut saariston asukkailla (sekä vakinainen että kausiasukas) asumisen, toimeentulon sekä liikenne- ja kuljetuspalveluiden osalta, niin saaristoalueita tukeva valtio ylläpitämän infrastruktuurin tasapuolinen ylläpito- ja peruskorjaus tulisi kirjata tämän pykälän kohtaan.

Esimerkkinä Liperin kunta yhdessä Tutjun saariston asukkaiden kanssa kävi vuosikausia kestänyttä (n. 5 vuotta) taistoa puhelinyhteyden saavuttamiseksi Tutjunniemeen ja sen saaristoalueille. Esimerkki osoittaa, kuinka välinpitämättömästi saariston asukkaiden huoliin suhtaudutaan näinkin tärkeän turvallisuutta edistävän asian kuin puhelinyhteyden saamisessa. Tutjussa ja saaristoalueilla asuu säännöllisesti muutama sata asukasta (sis.kausiasukkaat). Tämä asia järjestyi vasta vuoden 2022 puolella.

Samoin tiestön osalta Liperisalonn tiekohdetta on tuotu peruskorjaustarpeineen esille useista eri väylistä.

Kommentit peruspalveluihin ja erityispalveluihin liittyen (§ 6 Peruspalvelut ja erityispalvelut)

Peruspalveluja tuottavien viranomaistahojen rinnalle lisättävä hyvinvointialueet. Lisätään vakinaisten asukkaiden lisäksi kausi- ja monipaikkaiset asukkaat palvelujen käyttäjäryhmään, kuten varsinkin mökkipitäjissä palvelu on muotoutunutkin.

Etätyöskentelyn mahdollistaminen niin puhelin kuin ict-liikenteen osalta on tämän päivän peruspalvelua myös saaristo- ja saaristo-osakunta-alueilla.

Kommentit valtion työpaikkoihin liittyen (§ 7 Valtion työpaikat)

Liperissä valtion työpaikkoja saaristo-osakunta-alueella on Arvinsalmen lossilla. Kuulemismenettely esim. ko palvelun uudelleenjärjestelyihin tms. on sisällytettävä paitsi saaristoasiain neuvottelukunnalla niin myös kyseiselle kunnalle.

Kommentit alueiden käytön suunnitteluun liittyen (§ 8 Alueiden käytön suunnittelu)

Maa- ja vesialueiden käytöllä sekä ympäristösuojelulla tulee olemaan nykyistä merkittävämpi rooli vesistöihin ja saaristoihin liittyvillä alueilla. Alueiden käytön suunnittelun päivitettävät kirjaukset tulee koordinoita hyvin meneillään olevaan maankäyttö- ja rakennuslain uudistamiseen.

Kommentit saaristokuntaan liittyen (§ 9 Saaristokunta)

Saaristokuntia ja saaristo-osakuntia määrättäessä on perusteena pidettävä saariston vakinaisen ja osa-aikaisen väestön määrää ja sen osuutta kunnan väestöstä sekä liikenneoloja ja peruspalvelujen saannin vaikeutta.

Kommentit saaristokunnan taloudelliseen asemaan liittyen (§ 10 Saaristokunnan taloudellinen asema)

Taloudellista asemaa kuvaavan pykälän osalta on tehtävä muutoksia. Kuntien erityisen kantokyvyn ja taloudellisen aseman arvioiminen ei istu nykyisellään saaristolakiin. Saaristokuntien taloudellisen aseman arviointi kaikkiaan tulee tarvittaessa miettiä pykälien 4 ja 9 kohdalla. Mm. saaristoisuus ja vesistöisyys kunnan sisällä lisää niin kunnan kuin valtion kuluja mm. infran ja sen ylläpidon osalta.

Kommentit saaristoasioiden hoitoon kunnassa liittyen (§ 11 Saaristoasioiden hoito kunnassa)

Liperissä saaristoasioita hoidetaan siinä missä muidenkin alueiden hoitoa poikkihallinnollisesti kaikilla palvelualueilla.

Noin 16 vuotta toimineessa mökkiläistoimikunnassa on järviolueiden edustajat, joista yksi on saariston edustaja. Mökkiläistoimikuntaa pidetään ajan tasalla vireillä olevista vapaa-ajan- / kausiasukkaita mahdollisesti kiinnostavissa asioissa. Toiminta perustuu kunnissa vapaaehtoisuuteen.

Kommentit ympäristöhoitoavustukseen liittyen (§ 12 Ympäristöhoitoavustus)

Pykälä ja sen sisältö on tässä ajassa ja tulevaisuudessa erittäin merkityksellinen mm. luonnon ja vesistöjen suojelun näkökulmista. On erittäin toivottavaa, että kuntien ja valtion rinnalla erilainen vapaaehtoisuus lisääntyy vesistöjen ja ympäristön suojelun näkökulmista.

On hyvä kirjata pykälään avustusten myöntäminen myös saariston kulttuuriympäristöön, vesiympäristöön ja vedenalaiseen ympäristöön. Laajempi tulkinta velvoittaisi ympäristöministeriön lisäksi myös Museovirastoa sekä opetus- ja kulttuuriministeriötä toimimaan.

Kommentit muihin tukitoimiin liittyen (§ 13 Muut tukitoimet)

-

Kommentit saaristoasiain neuvottelukuntaan liittyen (§ 14 Saaristoasiain neuvottelukunta)

Saaristoasiain neuvottelun asema on tärkeä pitää arvostettuna neuvottelukuntana; kansanedustajaedustustoa jäsenissä.

Saaristoasiain neuvottelukuntaan tulisi kuulua edustajistoa myös Sisä-Suomen saaristo-osakunnista.

Muuta kommentoitavaa saaristolain päivittämiseen liittyen

-

Mikkanen Tuula

Liperin kunta